

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

การส่งเสริม MSMEs ในโครงการ
ผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ

© SME D Bank

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่าน

ในอนาคตรอนโลก กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small, and Medium Enterprises: MSMEs) จะกลายเป็นกระดูกสันหลังของเศรษฐกิจโลก เนื่องจากมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 95 ของบริษัททั่วโลกและมีอัตราการจ้างงานสูงถึงร้อยละ 60 ของตลาดแรงงานโลก อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ยังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคในการบูรณาการเข้ากับห่วงโซ่อุปทานโลกและการดำเนินธุรกิจในระดับระหว่างประเทศซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของผู้ประกอบการรายย่อยและการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในภาพรวม

ในการนี้ องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) และหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC) ได้พยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในระบบการค้าอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้เข้าร่วมโครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ (Authorized Economic Operator: AEO) แต่ MSMEs ยังคงขาดความรู้ หรือไม่มีทรัพยากร/ทักษะที่เพียงพอต่อการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว WCO WTO และ ICC ได้ร่วมกันจัดทำรายงานการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการเออีโอ (Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes) เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการเออีโอให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ขอแนะนำเนื้อหาของรายงานการศึกษาดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหุ้นส่วนความร่วมมือกับธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งเป็นความร่วมมือที่ไม่เพียงแต่กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่จะช่วยสร้างความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทานโลกในภาพรวมได้อย่างยั่งยืน

บราลี รัตนปิณฑะ

CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภัสสรศรีรัฐ นิลพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นางอศวรรฐ์ เกิดสังข์
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวีร์ ทองอินท์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ	1
อุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs	5
ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการเออีโอ ของ MSMEs ในปัจจุบัน	10
ข้อสรุปและข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานศุลกากร	14

02

รายงานความเคลื่อนไหว

EU เตรียมยกเลิก de minimis สินค้า e-commerce ภายในปี 2569	17
สรุปข้อตกลงพ่นคลายมาตรการตอบโต้และกีดกัน ทางการค้า สหรัฐอเมริกา-จีน	18
WCO รายงานผลปฏิบัติการ Stingray ตรวจยึดและทำลาย เครือข่ายลักลอบขนส่งนิวกินีและวัสดุภัณฑ์อันตราย	20
ศุลกากรเบลเยียมตรวจยึดโคเคน 108 กิโลกรัม ในกระเป๋าดำเดินทางของผู้โดยสาร	22

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

กิจกรรม Customs Attachés Food Fair	23
พิธีบำเพ็ญกุศลครบปีบรมฉัตร ถวายเป็นพระราชกุศล แด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง	24
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์	25
พิธีสวดพระพุทธรูป พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส วันคล้ายวันสวรรคตครบ 100 ปี 25 พฤศจิกายน 2568 และ พิธีวางพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี กรมพระนครปฐมบรมขัตติยานี มหาธีรราชธิดา เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติครบ 100 ปี 24 พฤศจิกายน 2568	26

A man with glasses and a green apron is smiling while packing bunches of green bananas into a brown cardboard box. He is standing in a market stall that is densely packed with hanging bunches of bananas. In the background, other market items like watermelons and various bags are visible. The scene is brightly lit, likely by overhead market lights.

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการเออีโอ

โครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ (Authorized Economic Operator: AEO) เป็นโครงการภายใต้กรอบ SAFE Framework of Standards (SAFE) ขององค์การศุลกากรโลก (WCO) ที่ให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่มีประวัติการปฏิบัติตามกฎหมายที่ดีและมีความน่าเชื่อถือ เพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้าและช่วยยกระดับความมั่นคงและความปลอดภัยของห่วงโซ่อุปทานโลก โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หลายประเทศได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการเออีโอกันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ ความสำเร็จของโครงการเออีโอ ขึ้นอยู่กับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบการทุกประเภท โดยเฉพาะกับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small, and Medium Enterprises: MSMEs) ที่กำลังจะขยับขึ้นมาเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจโลก แต่ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดในการบูรณาการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลกอย่างมีนัยสำคัญ

ในปัจจุบัน กลุ่มธุรกิจ MSMEs คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 95 ของบริษัททั่วโลก และมีสัดส่วนการจ้างงานสูงถึงร้อยละ 60 ของตลาดแรงงานโลก อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของกลุ่มตลาดเกิดใหม่ของประเทศกำลังพัฒนา (Emerging Market) สูงถึงร้อยละ 40 นอกจากนี้ MSMEs ยังมีบทบาทสำคัญในด้านการค้าระหว่างประเทศเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้นำเข้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง (Intermediate Good) จากต่างประเทศ โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยเหตุนี้ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า อย่างเช่น โครงการเออีโอ จึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อธุรกิจขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางการค้าและกฎระเบียบของศุลกากรที่มีความซับซ้อน

ด้วยเหตุนี้ องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) และหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC) จึงได้ร่วมกันผลักดันการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ MSMEs ในโครงการเออีโออย่างต่อเนื่อง โดย WCO และ WTO ได้จัดตั้งคณะทำงานด้าน MSMEs (WCO-WTO MSMEs Group) และเผยแพร่คู่มือรวมข้อบทสำหรับ MSMEs ในโครงการเออีโอของประเทศต่าง ๆ (Joint Compendium of MSMEs provisions in AEO Programmes) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 (2024) และในขณะเดียวกัน ICC ได้เผยแพร่คำแนะนำสำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการเออีโอเมื่อเดือนพฤษภาคม 2567 (2024) โดยมีข้อสรุปในทิศทางเดียวกันว่าโครงการเออีโอควรปรับข้อกำหนดให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทความต้องการเฉพาะของ MSMEs มากขึ้น

ในการนี้ WCO WTO และ ICC ได้ร่วมกันจัดทำรายงานการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของ MSMEs ในโครงการเออีโอ (Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes) โดยได้ดำเนินการสำรวจแนวปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs เพื่อให้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ MSMEs สามารถเข้าร่วมและได้รับประโยชน์จากโครงการเออีโออย่างมีประสิทธิภาพ

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ขอเสนอเนื้อหาจากรายงานการศึกษาข้างต้น เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับหน่วยงานศุลกากรและผู้กำหนดนโยบายในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดแนวทางการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีความเท่าเทียมและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการอธิบายอุปสรรคของ MSMEs ในการบูรณาการเข้าสู่ระบบการค้าโลก อุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs ในปัจจุบัน และบทสรุปข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานศุลกากร

อุปสรรคของ MSMEs ในการบูรณาการเข้าสู่ระบบการค้าโลก

แม้ว่า MSMEs จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการค้าโลก แต่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ยังคงต้องเผชิญอุปสรรคในการบูรณาการเข้ากับห่วงโซ่อุปทานโลกและการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งจำกัดศักยภาพการเติบโตของผู้ประกอบการรายย่อยและส่งผลกระทบต่อพัฒนาของเศรษฐกิจโลกในภาพรวม โดยสามารถสรุปอุปสรรคดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1. การมีแหล่งเงินทุนจำกัด

กลุ่มสถาบันการเงิน (Financial Institutions Group: FIG) ของธนาคารโลก (World Bank) รายงานว่าร้อยละ 40 ของ MSMEs ที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการทั่วโลกกำลังประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งเงินทุน ซึ่งมีมูลค่าความต้องการเงินทุนรวมสูงถึง 5.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ทั้งนี้ MSMEs ในตลาดเกิดใหม่ของประเทศกำลังพัฒนามีสัดส่วนการขาดแคลนเงินทุนมากถึงร้อยละ 70 ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการที่ผู้ประกอบการไม่มีหลักประกัน หรือไม่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือด้านเครดิตกับสถาบันการเงินได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้มี MSMEs ประมาณร้อยละ 45 ถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อ

2. ความซับซ้อนด้านกฎระเบียบและข้อกำหนดทางการค้า

ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนดทางการค้าที่มีความเข้มงวดมากขึ้น (Compliance) เช่น การขอรับใบอนุญาต การตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่แตกต่างกันในแต่ละตลาด ซึ่งการปฏิบัติตามกฎระเบียบดังกล่าวจำเป็นต้องใช้บุคลากรและต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น (Compliance Cost) มากกว่าต้นทุนที่ใช้สำหรับการดำเนินธุรกิจในประเทศ ซึ่งกลุ่มธุรกิจ MSMEs มักมีข้อจำกัดด้านเงินทุน ทักษะ และทรัพยากรบุคคล จึงเป็นเรื่องที่ยากในการรับมือกับภาระด้านการบริหารดังกล่าวได้

3. การขาดโครงสร้างพื้นฐาน

MSMEs ในตลาดเกิดใหม่ของประเทศกำลังพัฒนาประสบปัญหาเครือข่ายการขนส่ง/ระบบโลจิสติกส์ที่ไม่มีประสิทธิภาพและมีต้นทุนการขนส่งสูง เนื่องจากการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า ทำให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีข้อจำกัดในการติดต่อและขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อในต่างประเทศ นอกจากนี้ ประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งยังจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล (Digital Infrastructure) ที่เอื้อต่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานได้อย่างอัตโนมัติ

4. การขาดความรู้ความเข้าใจตลาด

MSMEs จำนวนมากยังขาดข้อมูลหรือความเข้าใจความต้องการของตลาดต่างประเทศ รวมไปถึงความต้องการของผู้บริโภคต่างชาติและแนวโน้มการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ส่งผลให้ไม่สามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศหรือการพัฒนากลยุทธ์การส่งออกได้อย่างเหมาะสม สาเหตุประการหนึ่งของปัญหานี้ คือ การที่ผู้ประกอบการ MSMEs จำนวนมากขาดเครื่องมือและทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นและทำความเข้าใจตลาดในต่างประเทศด้วยตนเอง

5. ความเสียเปรียบทางการแข่งขัน

ธุรกิจ MSMEs มีขนาดการผลิตและการดำเนินงานที่เล็กส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง (Per-unit Cost) มักจะทำให้ MSMEs เสียเปรียบทางการแข่งขันกับบริษัทขนาดใหญ่ที่สามารถลดต้นทุนต่อหน่วยได้จากประสิทธิภาพตามขนาด (Economies of Scale)¹ นอกจากนี้มาตรการกีดกันทางการค้าที่เป็นภาษี (Tariff Barrier) และมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barrier) ยังส่งผลกระทบต่อ MSMEs มากกว่าธุรกิจทั่วไป เนื่องจาก MSMEs มักขาดทรัพยากรในการทำความเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายการค้าใหม่ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และไม่มีแหล่งเงินทุนสำรองเพื่อแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นได้นานเท่าธุรกิจขนาดใหญ่

6. การขาดทักษะของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ MSMEs หลายรายยังขาดทักษะที่จำเป็นต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น การเจรจาต่อรองกับผู้ประกอบการต่างชาติ การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล และยังขาดเครือข่ายธุรกิจในต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างหุ้นส่วนธุรกิจและการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อลดต้นทุนในด้านต่าง ๆ

¹ หลักการทางเศรษฐศาสตร์ที่กำหนดว่ายิ่งผลิตสินค้าหรือบริการมากขึ้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยก็จะยิ่งลดลง

© Ellicia, Unsplash

7. ความเปราะบางต่อวิกฤติที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน

ธุรกิจ MSMEs มีความเปราะบางเป็นพิเศษต่อภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันจากการพลิกผันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การขัดข้องของห่วงโซ่อุปทาน วิกฤตการณ์ทางการเงิน ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ และโรคระบาด เนื่องจากผู้ประกอบการเหล่านี้มีแหล่งเงินทุนสำรองที่จำกัด ส่งผลให้ขาดสภาพคล่องและความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน อุปสรรคข้อนี้ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในยุคที่การค้าระหว่างประเทศเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

อุปสรรคในด้านต่าง ๆ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งพัฒนานโยบายเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถของ MSMEs ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ทักษะดิจิทัล และทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดและมาตรฐานการค้าในระดับสากล

อ้างอิง

WCO, WTO and ICC. "Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/omd_25_002_smart-customs-propos1-en_bl2.pdf?la=en. Accessed 29 November 2025.

© Tim Mossholder, Unsplash

อุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการเออีโอ ของ MSMEs

คณะกรรมการด้านศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้าของ ICC (ICC Global Customs and Trade Facilitation Commission) และเครือข่ายธุรกิจของ ICC ซึ่งครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วโลก ทุกประเภทธุรกิจ และทุกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้ร่วมมือกันรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ MSMEs ในช่วงปี 2565–2567 (2022–2024) ซึ่งสามารถสรุปอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs ได้ดังนี้

1. การขาดข้อมูลและการตระหนักรู้

MSMEs ส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับโครงการเออีโอ ขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการที่รู้จักโครงการ กลับประสบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นต่อการสมัครเข้าร่วมโครงการ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานศุลกากรหลายแห่งมักนำเสนอข้อกำหนดทางกฎหมายโดยไม่มีคำอธิบายหรือแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติประกอบ ผู้ประกอบการ MSMEs ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านพิธีการศุลกากรหรือไม่มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมายให้คำแนะนำ จึงเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการเออีโอมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไป นอกจากนี้ หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งยังขาดความเข้าใจหรือไม่คำนึงถึงความต้องการเฉพาะของกลุ่ม MSMEs จึงไม่ได้ออกแบบและประชาสัมพันธ์โครงการให้เข้าถึงผู้ประกอบการกลุ่มนี้เหมาะสม

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงานศุลกากรควรมีแผนการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโครงการเออีโอสำหรับผู้ประกอบการ MSMEs อย่างจริงจัง โดยสามารถบูรณาการกับกิจกรรมเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนในงานจัดแสดงสินค้าและการประชุมร่วมกับภาคธุรกิจ ทั้งนี้ประเทศและเขตเศรษฐกิจหลายแห่งได้มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะสำหรับ MSMEs ไว้ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว การดำเนินโครงการส่งเสริมความตระหนักรู้และให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเออีโอสำหรับ MSMEs จึงควรสอดคล้องและบูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่มีอยู่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ หน่วยงานศุลกากรควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาระบบการสื่อสารกับผู้ประกอบการ รวมถึงปรับปรุงกระบวนการสมัครและการบริหารจัดการโครงการเออีโอ ให้มีความโปร่งใสเป็นระบบ และเข้าถึงข้อมูลสำคัญของโครงการได้ง่ายขึ้น ซึ่งการปรับปรุงดังกล่าวยังช่วยลดต้นทุนสำหรับทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ MSMEs ที่มักเผชิญกับต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สูงกว่าผู้ประกอบการทั่วไป

2. ขั้นตอนการสมัครและกฎระเบียบที่ซับซ้อน

ผู้ประกอบการที่ได้รับสถานะผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการดำเนินการพิธีการศุลกากรแบบเรียบง่าย เช่น การยื่นใบขนสินค้าเป็นงวด (Periodic Declaration) การยื่นหลักประกันแบบครอบคลุม (Comprehensive Guarantee) การลดการเปิดตรวจ ณ ด้านศุลกากร ตลอดจนการลดข้อกำหนดด้านเอกสารและการส่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการกลุ่มนี้จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะหลายประการ เช่น การแสดงประวัติการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดอย่างต่อเนื่อง การจัดทำบัญชีและเอกสารทางการเงินโดยละเอียด การแสดงหลักฐานรับรองสถานะทางการเงินที่มั่นคง รวมถึงการบันทึกเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของยานพาหนะขนส่งและสถานประกอบการ เพื่อยืนยันว่าธุรกิจของตนมีประวัติการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดีและไม่มีแนวโน้มที่จะกระทำการฉ้อฉลทางศุลกากรในอนาคต

©Kampus, Freepik

โดยปกติแล้ว หน่วยงานศุลกากรมักใช้แนวทางการตรวจสอบรายการธุรกรรม (Transaction-focused Approach) ในการพิจารณาเอกสารรับรองขั้นตอนการสมัคร การตรวจสอบประวัติการปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ประกอบการ และเอกสารรับรองการรักษามาตรฐานในโครงการเออีโอโดยละเอียด ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเอกสารและมีความเข้าใจข้อกำหนดเป็นอย่างดี ทั้งนี้ MSMEs จำนวนมากไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเอกสาร ส่งผลให้เอกสารที่ยื่นในกระบวนการสมัครอาจเกิดความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน

หน่วยงานศุลกากรบางแห่งได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยลดความซับซ้อนของขั้นตอนการสมัครและข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบการ MSMEs ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบและเข้าถึงโครงการเออีโอได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ความสำเร็จดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและผู้รับรองสถานะเออีโอ (Auditor) และความสามารถในการนำมาตรการเหล่านี้ไปใช้บังคับอย่างสอดคล้องกัน ในปัจจุบัน หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งได้เปลี่ยนมาใช้ระบบการตรวจสอบเชิงระบบ (System-based Approach) ซึ่งเป็นการเน้นตรวจสอบระบบการจัดการ ระบบการทำบัญชี ระบบการตรวจสอบย้อนกลับสินค้า และระบบการรักษาความปลอดภัยภายในสถานประกอบการของผู้ประกอบการ ซึ่งเอื้อให้ MSMEs เข้าร่วมโครงการเออีโอได้มากขึ้น เนื่องจากหน่วยงานศุลกากรสามารถรับรองกลุ่มผู้ประกอบการที่มีระบบการควบคุมภายในที่ไว้วางใจได้ แม้ว่าเอกสารทางธุรกรรมอาจมีข้อผิดพลาดบ้างก็ตาม

3. ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและขีดความสามารถ

ระบบการตรวจสอบเชิงระบบยังช่วยสร้างประโยชน์ในระยะยาว เนื่องจากช่วยส่งเสริมความร่วมมือกับภาคธุรกิจและสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งได้พิจารณาธุรกิจ MSMEs ที่ระบบการบริหารจัดการภายในยังไม่สมบูรณ์เข้าร่วมโครงการเออีโอ เนื่องจากเชื่อว่าการสนับสนุนให้ MSMEs ร่วมกันพัฒนาระบบภายในและมาตรฐานในระยะยาวนั้น มีประโยชน์มากกว่าการกีดกันผู้ประกอบการเหล่านี้ออกไป

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบและผู้รับรองสถานะเออีโอควรคำนึงถึงบริบทด้านความเสี่ยงของ MSMEs ในระหว่างการประเมินโดยระบบประเมินความเสี่ยง และควรตระหนักว่าปัจจัยความเสี่ยงในการกระทำผิดหรือการฉ้อฉลของ MSMEs นั้นอาจแตกต่างจากปัจจัยความเสี่ยงของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ และหน่วยงานศุลกากรควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานด้านกฎระเบียบและกระบวนการประเมินตนเอง (Self-assessment) ที่ออกแบบให้เหมาะสมกับ MSMEs เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดของโครงการเออีโอก่อนการสมัครเข้าร่วมโครงการ

©Malcolm Lightbody, Unsplash

การสมัครเข้าร่วมโครงการเออีโอจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญด้านกฎระเบียบ และหลังจากได้รับสถานะเออีโอแล้ว ผู้ประกอบการยังต้องลงทุนอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งเกิดจากการตรวจสอบในรูปแบบต่าง ๆ หรือการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง อาทิ เอกสารรับรองความมั่นคงทางการเงิน เอกสารรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในห่วงโซ่อุปทาน และรายงานการประเมินตนเองตามระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ธุรกิจขนาดเล็กประสบปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินและบุคลากรเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดและรักษามาตรฐานดังกล่าว

หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยจัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่กลุ่มธุรกิจ MSMEs โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยแนะนำขั้นตอนการสมัครการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจ และการทำความเข้าใจข้อกำหนดต่าง ๆ ก่อนการสมัครเข้าร่วมโครงการเออีโอ อย่างไรก็ตาม MSMEs ส่วนมากมักไม่ทราบว่ามีการให้บริการให้คำปรึกษาดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานศุลกากรจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารและการเข้าถึงผู้ประกอบการ MSMEs แบบเชิงรุกมากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์การเข้าถึงเชิงรุกที่มีความสำคัญต่อกลุ่มธุรกิจ MSMEs ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากจุดขนส่งสินค้า เช่น ท่าเรือและท่าอากาศยาน หรืออยู่นอกเขตเมือง เนื่องจากผู้ประกอบการกลุ่มนี้มักพึ่งพาตัวแทนออกของ (Customs Broker) ในการดำเนินพิธีการศุลกากรและมีโอกาสติดต่อกับพนักงานศุลกากรโดยตรงค่อนข้างจำกัด ดังนั้นการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อกลุ่มธุรกิจ MSMEs โดยเฉพาะ จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ธุรกิจ MSMEs สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ ลดต้นทุนในการเข้าร่วมโครงการเออีโอ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจในระยะยาว

4. ความเข้าใจว่าการเข้าร่วมโครงการเออีไอนั้นไม่คุ้มทุน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่ากระบวนการสมัคร การขอรับรองและต่ออายุสถานะผู้ประกอบการเออีไอล้วนมีต้นทุนทั้งด้านการเงิน เวลา และทรัพยากรบุคคล ซึ่งสร้างภาระแก่ธุรกิจขนาดเล็ก และการลงทุนดังกล่าวอาจไม่เห็นผลตอบแทนที่ชัดเจนในระยะสั้น ทำให้ผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยมองว่าสิทธิประโยชน์จากมาตรการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโครงการเออีไอนั้นยังไม่คุ้มค่างกับต้นทุนที่ต้องแบกรับ ดังนั้น หน่วยงานศุลกากรจึงควรพิจารณาปรับลดความซับซ้อนของกฎระเบียบและขั้นตอนสำหรับผู้ประกอบการ MSMEs ควบคู่กับการหารือกับผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มว่าสิทธิประโยชน์รูปแบบใดตอบสนองความต้องการและจะสร้างผลประโยชน์ได้มากที่สุด เช่น กลุ่ม MSMEs ที่นำเข้าสินค้าเพียง 30 ตู้คอนเทนเนอร์ต่อปี อาจไม่ได้รับผลประโยชน์จากมาตรการลดความถี่ในการเปิดตรวจสินค้าอย่างมีนัยสำคัญ

หน่วยงานศุลกากรจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับ MSMEs เพื่อรับฟังข้อกังวลและความต้องการเฉพาะด้าน และนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นกรณีศึกษาทางธุรกิจ (Business Case) ที่แสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมถึงประโยชน์ที่ MSMEs จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการเออีไอ นอกจากนี้ ควรนำเสนอคำบอกเล่าจากประสบการณ์จริง (Testimonial) ของ MSMEs ที่ประสบความสำเร็จในโครงการเออีไอ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นได้ดีกว่าการสื่อสารจากมุมมองของหน่วยงานศุลกากรเพียงฝ่ายเดียว

แม้ว่าการสมัครเข้าร่วมโครงการ การขอรับรองและการรักษาสถานะเออีไอจะมีต้นทุนที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่หน่วยงานศุลกากรจำเป็นต้องสร้างหลักประกันว่าผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับจริงนั้นมีความคุ้มค่ามากกว่าต้นทุนที่เสียไป โดยการรับฟังเสียงจากภาคเอกชนและเสนอสิทธิประโยชน์ที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงต่อผู้ประกอบการ

5. หน่วยงานศุลกากรขาดขีดความสามารถในการให้บริการ MSMEs

หัวใจสำคัญของโครงการเออีไอที่มีประสิทธิภาพ คือ การมีแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการผู้รับบริการที่เหมาะสม (Client Management) และการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership) อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งยังมีวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถดังกล่าว และมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการโครงการเออีไออย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มผู้บริหารระดับกลางของหน่วยงานศุลกากรในหลายประเทศยังขาดความเข้าใจในโครงการเออีไอ ส่งผลให้หน่วยงานหันไปให้ความสำคัญกับการกิจด้านอื่นเป็นหลัก เช่น การจัดเก็บรายได้และการใช้บังคับกฎหมาย ขณะที่การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการให้บริการแก่ MSMEs และการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือกับภาคเอกชนกลับไม่ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ การหมุนเวียนบุคลากรที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในระยะยาว

ดังนั้น หน่วยงานศุลกากรจึงควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการเน้นบทบาทของการบริหารจัดการการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Management) ภายใต้โครงการเออีโอ และการเชื่อมโยงโครงการเออีโอเข้ากับระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการพัฒนาโครงการเออีโอบนพื้นฐานของระบบการบริหารความเสี่ยงที่เข้มแข็งจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างความร่วมมือ และยกระดับความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนให้มีความยั่งยืนในระยะยาว

อ้างอิง

WCO, WTO and ICC. “Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes.”
https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/omd_25_002_smart-customs-propos1-en_bl2.pdf?la=en. Accessed 29 November 2025.

ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการเออีโอ ของ MSMEs ในปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2567 (2024) WCO ได้เริ่มดำเนินโครงการสำรวจเพื่อติดตามผลการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐาน SAFE Framework of Standards (SAFE FoS) โดยหัวข้อหลักของการสำรวจครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่ การทำให้ระบบการแจ้งข้อมูลล่วงหน้าของสินค้ามีความสอดคล้องกัน (Harmonization of Advance Cargo Information System) การบริหารความเสี่ยงด้วยระบบอัตโนมัติ (Automated Risk Management) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การใช้ประโยชน์จากหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (Trader Identification Number: TIN) ตลอดจนการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้โครงการเออีโอ

นอกจากนี้ WCO ยังให้ความสำคัญกับประเด็นการบูรณาการ MSMEs เข้าสู่โครงการเออีโอ โดยได้รับข้อมูลการตอบแบบสอบถามจากประเทศสมาชิกจำนวน 109 ประเทศ คิดเป็นร้อยละ 94 ของหน่วยงานศุลกากรที่ได้ดำเนินโครงการเออีโอแล้ว ผลสำรวจในครั้งนี้จึงสะท้อนภาพรวมของโครงการเออีโอในปัจจุบันได้อย่างครอบคลุม และสามารถระบุถึงแนวปฏิบัติที่ดำเนินการอยู่ รวมถึงอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของ MSMEs ได้อย่างชัดเจน

ประเทศสมาชิกมากกว่าร้อยละ 50 ระบุว่ามีการดำเนินโครงการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างศุลกากรและภาคธุรกิจ (Customs-to-Business Partnership) และมีการกำหนดมาตรการที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการเฉพาะของผู้ประกอบการ MSMEs ในโครงการเออีโอ โดยพิจารณาตามรูปแบบธุรกิจเป็นหลัก มาตรการที่ยืดหยุ่นเหล่านี้ ได้แก่ การปรับเกณฑ์ประเมินความปลอดภัยพื้นที่ประกอบการ การประเมินขีดความสามารถ และเกณฑ์การพิจารณาสถานะ ให้เหมาะสมกับขนาดและรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเอื้อให้ผู้ประกอบการ MSMEs สามารถเข้าร่วมโครงการได้ง่ายขึ้น

ในทางกลับกัน ประเทศสมาชิกประมาณหนึ่งในสามระบุว่า ยังไม่มีแนวทางที่ปรับให้เหมาะสมเพื่อรองรับผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ ในโครงการเออีโอ และมีสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในระดับที่ใกล้เคียงกันที่เลือกตอบว่า “ไม่เข้าข่าย (Not Applicable)” เมื่อถูกถามถึงความยืดหยุ่นของโครงการเออีโอสำหรับผู้ประกอบการ MSMEs ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของระดับการพัฒนาโครงการเออีโอ ระหว่างประเทศสมาชิก

สิทธิประโยชน์สำหรับ MSMEs ในโครงการเออีโอ

ผู้ตอบแบบสำรวจเพียงส่วนน้อยระบุว่าหน่วยงานของตนมีการมอบสิทธิประโยชน์บางประการเฉพาะสำหรับ MSMEs ในโครงการเออีโอ ซึ่งสิทธิประโยชน์ดังกล่าวประกอบด้วย

- การอนุญาตให้รับสินค้า ณ สถานประกอบการ
- การผนึกดวงตราประทับศุลกากร (Customs Seal) ด้วยตนเอง
- การได้รับสิทธิในการผ่านพิธีการศุลกากรก่อน
- การกำหนดมาตรฐานของหลักฐานความมั่นคงทางการเงินที่ยืดหยุ่น
- การได้รับยกเว้นจากการตรวจสอบสินค้า
- การได้รับคำแนะนำด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับทางการค้า

การได้รับสถานะเออีโอมีส่วนช่วยยกระดับชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือในตลาดให้กับ MSMEs ในตลาดระหว่างประเทศ และเปิดโอกาสการต่อยอดทางธุรกิจ หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งจึงได้จัดโครงการฝึกอบรมที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับ MSMEs รวมถึงการพัฒนาชุดการเรียนรู้ออนไลน์และการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนกระบวนการรับรองสถานะเออีโอให้มีความสะดวกและเข้าถึงได้มากขึ้น

ความท้าทายและการพัฒนาในอนาคต

ความท้าทายที่เห็นได้ชัดจากผลการสำรวจ คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าสองในสามระบุว่ายังไม่ได้มอบสิทธิประโยชน์ที่เฉพาะเจาะจงให้กับ MSMEs ที่เข้าร่วมในโครงการเออีโอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างเชิงนโยบายในการบูรณาการธุรกิจขนาดเล็กเข้าสู่โครงการเออีโอ อย่างไรก็ตาม มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนรายงานว่ากำลังอยู่ในกระบวนการพัฒนาลิทธิประโยชน์ที่ออกแบบมาเพื่อ MSMEs โดยเฉพาะ และคาดว่าจะสามารถเริ่มใช้บังคับมาตรการดังกล่าวได้ภายในระยะเวลา 1 ถึง 3 ปีข้างหน้า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มเชิงบวกของหน่วยงานศุลกากรที่ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของ MSMEs ต่อระบบการค้าระหว่างประเทศ

ผลการสำรวจข้างต้นเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการขยายความครอบคลุมของโครงการเออีโอ และการเร่งแก้ไขอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของ MSMEs การปรับปรุงแนวทางการสมัคร การกำหนดเงื่อนไขที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และการมอบสิทธิประโยชน์ที่ตรงกับความต้องการของ MSMEs จะช่วยให้หน่วยงานศุลกากรสามารถสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ MSMEs ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแนวปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มแข็ง และเอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในระยะยาว

กรณีศึกษาการส่งเสริม MSMEs ในโครงการเออีโอ

ในปี 2567 (2024) คณะทำงานด้าน MSMEs ของ WCO และ WTO (WCO-WTO MSMEs Group) ได้ร่วมกันจัดทำคู่มือรวมข้อบท WCO-WTO MSMEs Group Joint Compendium of MSMEs provisions in AEO Programme (เอกสาร WTO เลขที่ INF/MSMEs/W/47/Rev.2) เพื่อนำเสนอตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีและข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ที่แต่ละประเทศและเขตเศรษฐกิจได้รับเริ่มเพื่ออำนวยความสะดวกให้ MSMEs เข้าร่วมโครงการเออีโอมากขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

ความยืดหยุ่นพิเศษ (Special Flexibility)

หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งได้กำหนดมาตรการที่มีความยืดหยุ่นเป็นพิเศษต่อผู้ประกอบการ MSMEs โดยเฉพาะในส่วนข้อกำหนดด้านเงินทุนหรือมาตรฐานความปลอดภัย ยกตัวอย่างเช่น

- ศุลกากรสาธารณรัฐอาร์เจนตินาได้มีการปรับเกณฑ์ความมั่นคงทางการเงิน (Solvency Criteria) ให้มีความเข้มงวดน้อยลงสำหรับ MSMEs
- ศุลกากรสาธารณรัฐอินโดนีเซียได้ออกแบบมาตรการผ่อนปรนข้อกำหนดทางการเงินเพื่อตอบสนองข้อจำกัดทางการเงินของ MSMEs
- ศุลกากรสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยที่มีข้อกำหนดที่ผ่อนปรนสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก
- ศุลกากรญี่ปุ่นกำหนดให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดในโครงการเออีโออย่างยืดหยุ่นตามบริบทและขีดความสามารถของแต่ละบริษัท
- ศุลกากรฟิลิปปินส์พัฒนารูปแบบการสมัคร (Tailored Model) และสิทธิประโยชน์ที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับ MSMEs

การเข้าถึงเชิงรุก (Outreach)

การเข้าร่วมโครงการเออีโอของ MSMEs ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การสื่อสารและการเข้าถึงเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลายประเทศ/เขตเศรษฐกิจได้ใช้มาตรการที่หลากหลายเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโครงการเออีโอ เช่น

- ศุลกากรเครือรัฐออสเตรเลียจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับส่งเสริมการเข้าถึงโครงการเออีโอเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในทุกระดับ
- ศุลกากรสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลจัดบรรยาย/สัมมนาควบคู่ไปกับการจัดทำเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับโครงการเออีโอ
- ศุลกากรสาธารณรัฐประชาชนจีนพัฒนาระบบบริการออนไลน์ที่ให้บริการอบรมและตอบคำถามที่พบบ่อย (FAQ) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของผู้ประกอบการรายย่อย

© Bench Accounting, Unsplash

ระบบการจัดระดับเงื่อนไขการเข้าร่วม (Tiered System)

ระบบการจัดระดับเงื่อนไขการเข้าร่วม (Tiered System) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ MSMEs สามารถเข้าสู่โครงการเออีโอได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกันตามขีดความสามารถของผู้ประกอบการ ตัวอย่างแนวปฏิบัติ ได้แก่

- ศุลกากรเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนมีระบบการรับรองสองระดับ (Two-tier Certification System) ซึ่งแบ่งเงื่อนไขสำหรับการเข้าร่วมโครงการเออีโอไว้เป็น 2 ระดับ โดยผู้ประกอบการ MSMEs ถูกจัดไว้ในระดับที่ 1 (Tier 1) ซึ่งมีเกณฑ์เงื่อนไขด้านความปลอดภัยลดลงสองข้อจากเงื่อนไขสำหรับผู้ประกอบการในระดับที่ 2 (Tier 2)
- ศุลกากรสาธารณรัฐโดมินิกันเปิดตัวโครงการเออีโอแบบเรียบง่าย (OEA Simplificado: OEA-S) ในปี 2564 (2021) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs และ MSMEs โดยลดเงื่อนไขประวัติการค้าดำเนินธุรกิจต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี ในขณะที่โครงการเออีโอแบบทั่วไปกำหนดให้ต้องมีประสบการณ์ 3 ปี และลดระยะเวลาในการตรวจสอบและการอนุมัติลงเหลือเพียง 60 วัน จาก 90 วัน ในกรณีทั่วไป
- ศุลกากรสาธารณรัฐอินโดนีเอนำเสนอชุดมาตรการผ่อนปรนสำหรับเออีโอ MSMEs (Liberalized MSMEs AEO Package) ซึ่งลดเกณฑ์คุณสมบัติหลักประกันทางการเงิน และมาตรการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สิทธิในการนำเข้า-ส่งออกสินค้าจากท่าเรือโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านคลังสินค้ากลาง (Direct Port Delivery-Entry) สิทธิยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานนอกเวลาของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

กลไกรับฟังความเห็นจากผู้ประกอบการ (Feedback Mechanism)

กลไกรับฟังความเห็นจากผู้ประกอบการ MSMEs เป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงโครงการเออีโอให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของภาคธุรกิจ ยกตัวอย่างเช่น

- ศุลกากรสาธารณรัฐอินเดียมีการติดต่อ MSMEs อย่างสม่ำเสมอเพื่อรับฟังความเห็น ประสานงาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการจะพัฒนาไปตามความต้องการของธุรกิจขนาดเล็ก
- สหภาพยุโรปได้จัดตั้งกลุ่มประสานงานทางการค้า (Trade Contact Group) เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงกลุ่ม MSMEs

อ้างอิง

WCO, WTO and ICC. "Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/omd_25_002_smart-customs-propos1-en_bl2.pdf?la=en. Accessed 29 November 2025.

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ สำหรับหน่วยงานศุลกากร

ผลการสำรวจการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐาน SAFE FoS ของ WCO ประจำปี 2567 (2024) การศึกษาของคณะทำงานด้าน MSMEs ของ WCO และ WTO (WCO-WTO MSMEs Group) และกรณีศึกษาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานศุลกากรเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างความครอบคลุมในโครงการเออีโอมากขึ้นเนื่องจาก MSMEs เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่จะขับเคลื่อนระบบการค้าโลกและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ความคืบหน้าในการบูรณาการ MSMEs เข้าสู่โครงการเออีโอ ยังไม่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยโครงการเออีโอของหน่วยงานศุลกากรจำนวนมากยังคงขาดแนวทางและมาตรการที่ออกแบบมาให้เหมาะสมกับบริบทและข้อจำกัดเฉพาะของธุรกิจขนาดเล็ก ส่งผลให้ MSMEs จำนวนมากยังไม่สามารถเข้าถึงโครงการได้อย่างแท้จริง

บทวิเคราะห์จากกรณีศึกษา โครงการส่งเสริม MSMEs

กรณีศึกษาการส่งเสริมผู้ประกอบการ MSMEs ในโครงการเออีโอชี้ให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่หน่วยงานศุลกากรสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ MSMEs ได้ ดังต่อไปนี้

- การนำระบบการจัดระดับเงื่อนไขการเข้าร่วม (Tiered System) และการปรับลดความซับซ้อนของข้อกำหนดสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก ช่วยลดอุปสรรคในระยะเริ่มต้นของการสมัครเข้าร่วมโครงการได้
- การประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงผู้ประกอบการเชิงรุกที่สามารถชี้แจงสิทธิประโยชน์ของการได้รับสถานะเออีโอได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจของ MSMEs

- การสนับสนุนด้านการเงินหรือการลดต้นทุนในกระบวนการรับรอง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ MSMEs ตัดสินใจสมัครเข้าร่วมโครงการเออีโอมากขึ้น
- การจัดการอบรมและกิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถที่ออกแบบมาเพื่อผู้ประกอบการ MSMEs โดยเฉพาะ จะช่วยเพิ่มความพร้อมในการปฏิบัติตามมาตรฐานของโครงการเออีโอ
- การรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการ MSMEs ตั้งแต่ในขั้นตอนการวางแผนโครงการ จนถึงขั้นตอนการปรับปรุงนโยบาย ถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้โครงการเออีโอสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการรายย่อยได้อย่างแท้จริง

© DC Studio, Freepik

ข้อเสนอแนะสำหรับ หน่วยงานศุลกากร

ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Agreement: TFA) ของ WTO มาตรา 7.7 ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินโครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ ปัจจุบันมีประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country: LDC) เป็นสมาชิกมากถึง 61 ประเทศ สหพันธ์ให้เห็นถึงความจำเป็นในการได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการและการสร้างขีดความสามารถทางศุลกากรในระดับสากล ซึ่งการปฏิรูปโครงการเออีโอให้เป็นมิตรต่อ MSMEs ถือเป็นมาตรการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อกลุ่มประเทศ LDC และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ จึงควรได้รับการสนับสนุนผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศและการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เน้น MSMEs เป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง

ในปัจจุบัน หน่วยงานศุลกากรหลายแห่งกำลังพยายามเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในโครงการเออีโอด้วยการกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกที่ตรงจุด อย่างไรก็ตาม ประเด็นด้านการสื่อสารยังคงเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของโครงการเออีโอ สำหรับ MSMEs สอดคล้องกับข้อสรุปของสภาหอการค้านานาชาติ (ICC) ที่ระบุว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยหลักของการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในโครงการเออีโอ

ICC ยังชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์การตลาดที่อ่อนแอของหน่วยงานศุลกากรเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ MSMEs ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการเออีโอ เนื่องจากโครงการเออีโอ มักขาดกลยุทธ์ระดับชาติมารองรับ และไม่มีแผนการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งเป้าไปยังกลุ่ม MSMEs โดยตรง ดังนั้น หน่วยงานศุลกากรจึงควรแก้ไขปัญหานี้ด้วยการกำหนดกลยุทธ์เออีโอ (AEO Strategy) ที่มีแผนงานและแผนการสื่อสารที่ชัดเจนสำหรับกลุ่ม MSMEs

กลยุทธ์ดังกล่าวควรพัฒนาร่วมกับหน่วยงานด้านการพาณิชย์และการพัฒนาเศรษฐกิจอื่น ๆ รวมถึงต้องมีกลไกรวบรวมและรับฟังความคิดเห็นจากทั้งผู้ประกอบการที่ได้รับสถานะเออีโอแล้วและกลุ่มที่ยังไม่ได้รับสถานะด้วย โดยควรพิจารณาประเด็นสำคัญ ดังนี้

- **การเสนอสิทธิประโยชน์ที่จับต้องได้มากขึ้น** เช่น สิทธิประโยชน์ในการตรวจปล่อยสินค้า (Priority Clearance) หรือ การลดต้นทุนในการตรวจสอบสินค้า เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการรายย่อยเห็นความคุ้มค่าในการเข้าร่วมโครงการ
- **การกำหนดมาตรการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ยืดหยุ่น และปรับตามขนาดธุรกิจ** โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่จำกัดของผู้ประกอบการ MSMEs เช่น ระบบการแบ่งระดับการรับรองของศุลกากรสากลรัฐโบลีเวีย ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบในการสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กที่มีระดับความพร้อมแตกต่างกันได้
- **ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Inter-agency Collaboration)** เพื่อให้หน่วยงานรัฐอื่นยอมรับสถานะเออีโอและร่วมมอบสิทธิประโยชน์กับผู้ที่ได้รับสถานะเออีโอ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการติดต่อกับหน่วยงานศุลกากรและหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการค้าอื่น ๆ และเพิ่มความคุ้มค่าของสถานะเออีโอต่อผู้ประกอบการ

ข้อสรุป

การบูรณาการวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดย่อม (MSMEs) เข้าสู่โครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ เป็นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนของระบบการค้าโลก เนื่องจากผู้ประกอบการเหล่านี้จะเป็นกลุ่มผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกต่อไปในอนาคต โดยรายงานการศึกษาฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าแนวทางแบบมาตรฐานเดียวที่นำมาใช้กับผู้ประกอบการทุกกลุ่ม (One-size-fits-all) ในโครงการเออีโอนั้น ไม่สามารถตอบสนองต่อบริบทและความท้าทายเฉพาะของผู้ประกอบการ MSMEs ได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น หน่วยงานศุลกากรจึงควรพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินโครงการเออีโอให้มีความยืดหยุ่น เปิดกว้าง และเน้นผู้ประกอบการเป็นศูนย์กลางมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งออกมาตรการสนับสนุนที่สอดคล้องกับข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ของธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อช่วยส่งเสริมศักยภาพของธุรกิจเหล่านี้

ยิ่งไปกว่านั้น การเปิดโอกาสให้ MSMEs มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการออกแบบโครงการเออีโอและการกำหนดกรอบมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะช่วยเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างแท้จริง โดยความสำเร็จของความร่วมมือภายใต้บริบทของโครงการเออีโอนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความมั่นคงและความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานโลกในระยะยาวอีกด้วย

อ้างอิง

WCO, WTO and ICC. "Study Report on Integration of MSMEs into Authorized Economic Operator (AEO) Programmes." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/omd_25_002_smart-customs-propos1-en_bl2.pdf?la=en. Accessed 29 November 2025.

EU เตรียมยกเลิก de minimis สินค้า e-commerce ภายในปี 2569

© Wall Street Journal

เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2568 (2025) ที่ประชุมคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (The Council) ได้บรรลุข้อตกลงทางการเมือง (Political Agreement) ในการยกเลิกการยกเว้นอากรสำหรับสินค้ามูลค่าไม่เกิน 150 ยูโร (de minimis) เพื่อปฏิรูปวิธีการจัดการสินค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ของสหภาพยุโรป (European Union: EU)

ในการนี้ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) และคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปประกาศว่าจะเร่งออกมาตรการชั่วคราวเพื่อจัดเก็บอากรศุลกากรสำหรับพัสดุ e-commerce ภายในปี 2569 (2026) เพื่อกำหนดวิธีการคำนวณอากรศุลกากรในช่วงเปลี่ยนผ่าน ก่อนการจัดตั้งหน่วยงานศุลกากรยุโรป (EU Customs Agency) และระบบฐานข้อมูลทางศุลกากรยุโรป (EU Customs Data Hub) ในช่วงกลางปี 2571 (2028) อนึ่ง มาตรการชั่วคราวนี้จะดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ (Handling Fee) ต่อพัสดุมูลค่าต่ำกว่า 150 ยูโร ในอัตราพัสดุละ 2 ยูโร ซึ่งคาดว่าจะเริ่มใช้บังคับในเดือนพฤศจิกายน 2569 (2026)

ข้อเสนอนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิรูปสหภาพศุลกากรยุโรป (EU Customs Reform) เพื่อให้ EU มีระบบศุลกากรที่เป็นเอกภาพ คล่องตัว โปร่งใส และสร้างความสามารถทางการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน ให้สอดคล้องกับบริบทการค้าโลกในปัจจุบัน ทั้งนี้ การเติบโตอย่างรวดเร็วของ e-commerce ทำให้มีการนำเข้าสินค้ามูลค่าต่ำมายัง EU จำนวนมหาศาล ซึ่งสินค้าเหล่านี้มักเป็นพัสดุนขนาดเล็กและได้รับการยกเว้นอากรเนื่องจากมีมูลค่าต่ำกว่า 150 ยูโร ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตและผู้ค้าปลีกของ EU

อ้างอิง

European Commission. "E-commerce: 150 EUR Customs Duty Exemption Threshold to be Removed as of 2026."

<https://taxation-customs.ec.europa.eu/.../e-commerce-150....> Accessed 20 November 2025.

สรุปข้อตกลงพหุคูณมาตรการตอบโต้ และกีดกันทางการค้า สหรัฐอเมริกา-จีน

© Kevin Lamarque, Reuters

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2568 (2025) ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ออกแถลงการณ์ หลังการประชุมหารือกับประธานาธิบดีสี จิ้นผิง แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2568 (2025) ณ สาธารณรัฐเกาหลี โดยระบุว่า ฝ่ายจีนได้ตกลงที่จะดำเนินมาตรการหลายชุดเพื่อปรับสมดุลทางการค้าและปราบปรามกลุ่มผู้ค้าสารเสพติดอย่างจริงจัง ฝ่ายสหรัฐจึงเห็นชอบที่จะผ่อนคลามาตรการตอบโต้และกีดกันทางการค้าต่อจีน ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568 (2025) ดังนี้

- ลดอัตราอากรศุลกากรเพื่อการป้องกันสารเสพติดเฟรนทอนิลให้เหลือร้อยละ 10 (จากเดิม ร้อยละ 20) แต่ยังคงอัตราอากรศุลกากรเพื่อตอบโต้การได้ดุลการค้า (Reciprocal Tariff) ต่อสินค้าจีนไว้ที่ร้อยละ 10 ส่งผลให้สินค้าจีนต้องเสียอากรศุลกากรในการนำเข้าสินค้านี้มายังสหรัฐ รวมร้อยละ 20 (จากเดิม ร้อยละ 30)
- ระงับการเก็บค่าธรรมเนียมท่าเรือ (Port Fee) และการใช้บังคับมาตรการตอบโต้ (Responsive Action) อื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้การสอบสวนของสำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐ (USTR) ภายใต้มาตรา 301 ต่อบุคลากรเดินทางเรือและโลจิสติกส์ของจีน
- ระงับการใช้บังคับกฎการควบคุมการส่งออกไปยังบริษัทในเครือของนิติบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีดำ (Affiliates Rule) อนึ่ง กฎดังกล่าวเคยควบคุมการส่งออกสินค้าและเทคโนโลยียุทธศาสตร์จากสหรัฐไปยังบริษัทต่างชาติที่มีนิติบุคคลซึ่งอยู่ในบัญชีดำสหรัฐเป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ในขณะเดียวกัน จีนได้ให้คำมั่นที่จะผ่อนคลามาตรการตอบโต้และกีดกันทางการค้าต่อสหรัฐและประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568 (2025) เช่นกัน ดังนี้

- ระงับการควบคุมการส่งออกแร่หายาก (Rare Earth Minerals) และมาตรการที่เกี่ยวข้องที่ประกาศเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2568 (2025) ชั่วคราว โดยจะออกใบอนุญาตทั่วไป (General License) สำหรับการส่งออกแร่แกโดลิเนียม เจอร์เมเนียม พลวง และแกรไฟต์ ไปยังปลายทางในสหรัฐและประเทศอื่น ๆ

- ระบุหรือยกเลิกมาตรการตอบโต้ทางอากรศุลกากรและมาตรการตอบโต้ที่ไม่ใช่ภาษีทั้งหมดที่ได้ดำเนินการต่อสหรัฐตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2568 (2025) ซึ่งรวมถึงมาตรการที่กระทบต่อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสหรัฐ เช่น ถั่วเหลือง ข้าวสาลี ข้าวโพด เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ
- ยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียมท่าเรือ (Port Fee) และระงับการใช้บังคับมาตรการตอบโต้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเดินเรือและการขนส่งทางทะเลสหรัฐ

ข้อตกลงนี้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจหลายกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะบริษัทที่พึ่งพาแร่ธาตุสำคัญจะได้รับประโยชน์มากขึ้นจากการนำเข้า-ส่งออกสินค้าประเภทแร่หายาก ตลอดจนห่วงโซ่อุปทานเซมิคอนดักเตอร์และการขนส่งสินค้าทางทะเลจะได้รับผลดีจากการระงับมาตรการตอบโต้และข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจการเมืองโลกยังคงเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการควรติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะข่าวสารในประเด็นเรื่องการเจรจาทางการค้าระหว่างสหรัฐ-จีน ถึงมาตรการอื่น ๆ ที่จะใช้บังคับในระยะยาว หลังช่วงการผ่อนผันสิ้นสุดลงในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2569 (2026)

อ้างอิง

EY. "US President Announces New Trade and Economic Deal with China and Commitments to Republic of Korea." <https://taxnews.ey.com/.../2025-2220-us-president....> Accessed 15 November 2025.

WCO รายงานผลปฏิบัติการ Stingray ตรวจยึดและ ทำลายเครือข่ายลักลอบขนส่งวัสดุนิวเคลียร์ และวัสดุกัมมันตรังสี

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2568 (2025) องค์การศุลกากรโลก (WCO) รายงานผลปฏิบัติการ Stingray ครั้งที่ 1 ซึ่งเน้นสกัดกั้นการค้าวัสดุนิวเคลียร์และวัสดุกัมมันตรังสีผิดกฎหมาย โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานศุลกากร 89 แห่งทั่วโลก และมีรายงานการตรวจยึดรวมทั้งหมด 51 ครั้งภายในระยะเวลาเพียงสามสัปดาห์

ปฏิบัติการ Stingray เป็นปฏิบัติการครั้งแรกของ WCO ที่มุ่งเน้นไปที่การป้องกันวัสดุนิวเคลียร์และวัสดุกัมมันตรังสีอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมทางกฎหมาย (Nuclear and other Radioactive Materials Out of Regulatory Control: R/N MORC) เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ของศุลกากรต่อภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการค้าวัสดุนิวเคลียร์และวัสดุกัมมันตรังสีที่ผิดกฎหมาย และให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการตรวจค้นวัสดุเหล่านี้ รวมถึงการป้องกันการลักลอบขนส่งในรูปแบบต่าง ๆ หนึ่ง ปฏิบัติการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการโครงการสร้างความตระหนักรู้ในการตรวจจับรังสีและนิวเคลียร์ (Radiological and Nuclear Detection Awareness: RANDA) ของ WCO ซึ่งดำเนินการร่วมกับสำนักงานความมั่นคงนิวเคลียร์แห่งสหรัฐอเมริกา (U.S. National Nuclear Security Administration: NNSA) โดยมีผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ ดังนี้

- ศุลกากรมอลตาตรวจยึดเสื้อผ้าปนเปื้อนรังสีมากกว่า 18,000 กิโลกรัม ซึ่งอยู่ระหว่างการผ่านแดนไปยังแอลจีเรีย
- ศุลกากรโปรตุเกสและแองโกลาร่วมมือกันจับกุมสารกัมมันตรังสีความเข้มข้นสูง ด้วยการใช้แพลตฟอร์มการสื่อสารแบบเรียลไทม์ที่จัดทำขึ้นเฉพาะสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับ R/N MORC โดยศุลกากรแองโกลาได้แจ้งเตือนศุลกากรโปรตุเกสถึงการขนส่งแร่ไอริเดียม-192 (Iridium-192 ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดกัมมันตภาพรังสีความเข้มข้นสูง) ไปยังโปรตุเกส เพื่อให้ศุลกากรโปรตุเกสตรวจสอบเพิ่มเติม จากการตรวจสอบศุลกากรโปรตุเกสพบว่าการลำเลียงการสินค้าผิดพลาด

ปฏิบัติการ Stingray ซึ่งให้เห็นว่าความสำเร็จในการสกัดกั้นสินค้าผิดกฎหมายต้องเกิดจากความร่วมมือระดับโลกทั้งในด้านการสร้างความตระหนักรู้และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความพร้อมผ่านการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดที่ทันสมัยและการประสานงานข้อมูลแบบเรียลไทม์ระหว่างหน่วยงานความมั่นคงทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ WCO จะนำผลปฏิบัติการไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงตัวชี้วัดความเสี่ยง (Risk Indicator) เฉพาะทางสำหรับ R/N MORC ต่อไป

อ้างอิง

WCO. "First-of-its-kind Global Customs Operation Uncovers Dual Threat of Illicit Trafficking of Nuclear and other Radioactive Material." <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2025/november/first-of-its-kind-global-customs-operation-uncovers-dual-threat-of-illicit-trafficking-of-nuclear.aspx> . Accessed 20 November 2025.

ศุลกากรเบลเยียมตรวจยึดโคเคน 108 กิโลกรัม ในกระเป๋าเดินทางของผู้โดยสาร

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2568 (2025) ศุลกากรราชอาณาจักรเบลเยียมจับกุมผู้ต้องหา 2 ราย ณ ท่าอากาศยานบรัสเซลส์ (Zaventem Airport) พร้อมสารเสพติดโคเคน 108 กิโลกรัม มูลค่ามากกว่า 4 ล้านยูโร ที่ซุกซ่อนอยู่ในกระเป๋าเดินทางในระหว่างการเปิดตรวจสัมภาระ

ผู้ต้องหาทั้งสองรายซึ่งมีอายุ 19 และ 23 ปี ถูกตั้งข้อสันนิษฐานว่าไม่ใช่ “คนเดินยา” (Drug courier) ทัวไป ที่ขนยาเสพติดติดตัวมาจากต่างประเทศ แต่มีรูปแบบการทำงานขององค์กรอาชญากรรมที่ใช้วิธีติดสินบนเจ้าหน้าที่ ณ สนามบินต้นทาง เพื่อให้ลักลอบนำกระเป๋าเดินทางที่อัดแน่นไปด้วยยาเสพติดขึ้นอากาศยานได้สำเร็จ จากนั้น กลุ่มอาชญากรจะว่าจ้างคนอีกรุ่นหนึ่งให้เข้าไปในสนามบินปลายทาง โดยการซื้อตั๋วเครื่องบินราคาถูก เพื่อให้ได้รับ สิทธิผ่านเข้าไปยังพื้นที่สายพานรับกระเป๋า และหยิบกระเป๋าใบที่บรรจุยาเสพติดออกมาเท่านั้น วิธีการนี้เรียกว่า วิธีการขนส่งแบบ Ghost Passenger ซึ่งเจ้าหน้าที่ศุลกากรในยุโรปจะต้องเฝ้าระวังต่อไป

อ้างอิง

“Two Arrested at Brussels Airport with 108 kg of Cocaine in Suitcases.” Brussels Times. <https://www.brusselstimes.com/1841510/two-arrested-at-brussels-airport-with-108-kg-of-cocaine-in-suitcases>. Accessed 20 November 2025.

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

กิจกรรม Customs Attachés Food Fair

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2568 นางสาวบราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) และนางสาวณัฐพร โพธิยอต เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมกิจกรรม Customs Attaches Food Fair ประจำปี 2568 (2025) ซึ่งจัดโดย The Association of Customs Representatives ณ สำนักงานใหญ่องค์การศุลกากรโลก (WCO) กรุงบรัสเซลส์ และมี Mr. Ian Saunders เลขานุการ WCO เป็นแขกผู้มีเกียรติ

กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ช่วยทูตศุลกากร (Customs Attache) ที่ประจำการ ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้ทำความรู้จักและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยให้ผู้แทนแต่ละประเทศนำเสนออาหารและเครื่องดื่มของตนเอง โดยผู้แทนศุลกากรไทยได้นำเสนออาหาร “ทอดมันปลา” ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมงาน

ในการนี้ Ms. Giorgia Bracelli ประธานของ The Association of Customs Representatives ได้มอบเข็มเชิดชูเกียรติแก่นางสาวณัฐพร โพธิยอต เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) เนื่องในโอกาสหมดวาระประจำการ

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีบำเพ็ญกุศลครบปีบรมสมวาร ถวายเป็นพระราชกุศลแด่
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี

เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2568 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นายภิสวรรค์ฐ์ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) นางสาวณัฐพร โพธิยอต เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ เข้าร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลครบปีบรมสมวาร (ครบ 15 วัน) ณ ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ในการนี้ นางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ พร้อมคู่สมรส ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูต และทีมประเทศไทยในกรุงบรัสเซลส์ ตลอดจนครอบครัว และชุมชนไทย เข้าร่วมอย่างพร้อมเพรียงกัน

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)
เข้าเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2568 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นำนายอศวรรฐ์ เกิดสังข์ เข้าเยี่ยมคารวะและแนะนำตัวต่อนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เนื่องในโอกาสเข้ารับตำแหน่งเลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ โดยมีนายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) ร่วมในการเข้าพบครั้งนี้ด้วย

ในการนี้ เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้กล่าวต้อนรับอย่างอบอุ่นและยินดีสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ โดยทั้งสองฝ่ายต่างยืนยันความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการทำงานของทีมประเทศไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ ในทุกมิติต่อไป

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีสวดพระพุทธรูป พืธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพืธีวางพุ่มดอกไม้ถวายสักการะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ กรมพระนครปฐมบรมขัตติยานี มหาธีรราชธิดา

เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2568 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) นายอศวรรฐ์ เกิดสังข์ เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร) และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ เข้าร่วมพิธีสวดพระพุทธรูป พืธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสวรรคตครบ 100 ปี 25 พฤศจิกายน 2568 และพืธีวางพุ่มดอกไม้ถวายสักการะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี กรมพระนครปฐมบรมขัตติยานี มหาธีรราชธิดา เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติครบ 100 ปี 24 พฤศจิกายน 2568 โดยมีนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เป็นประธาน

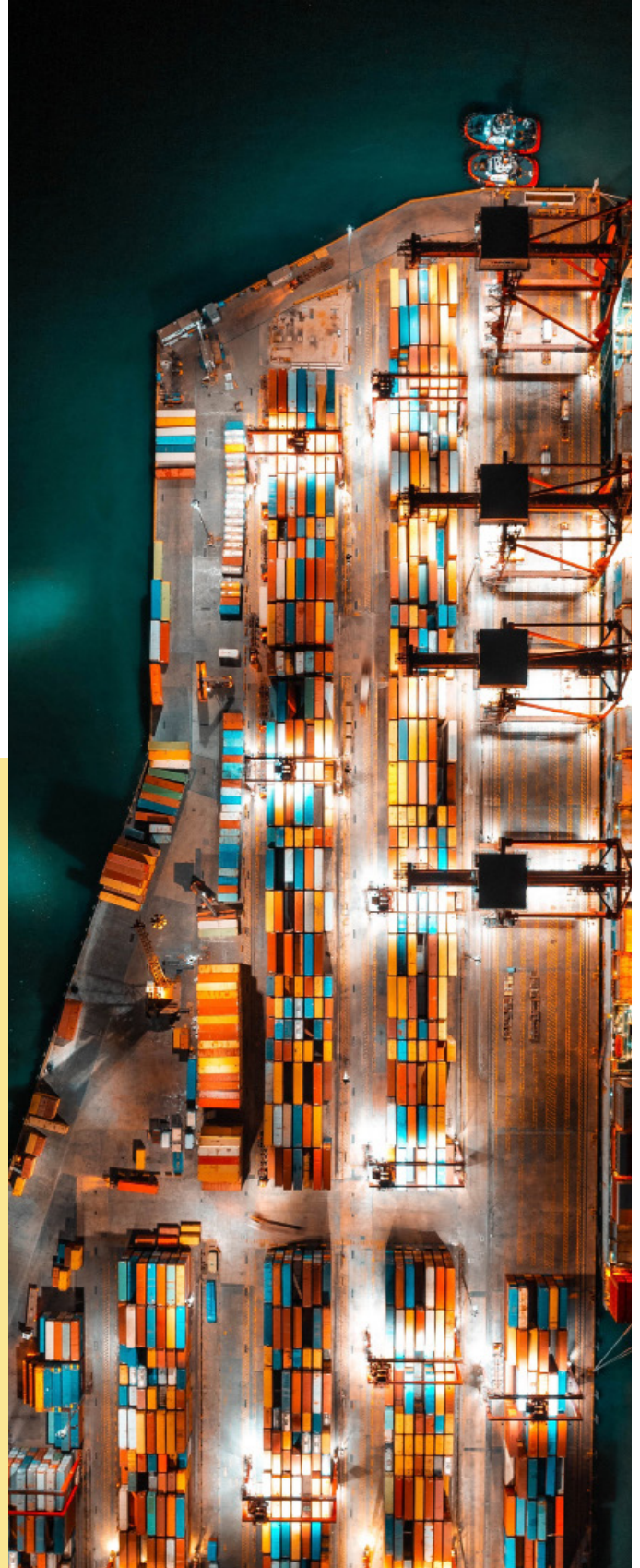
CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

© Tom Fisk, Pexels